

Vladin dokument – Nacrt strategije razvoja energetike do 2025. godine – osporava se ne samo od stručne domaće javnosti, nego i od međunarodnih eksperata, koji ukazuju da ovaj dokument nije u skladu sa direktivama Evropske unije.

Nacrtom je predviđeno da u narednih dvadeset godina bude obezbeđeno 700 novih megavatsati struje, a do 2011. godine treba da se realizuje nekoliko projekata iz oblasti vetroelektrana i malih hidroelektrana, kao i izgradnja drugog bloka Termoelektrane Pljevlja. Nakon toga u naredne dve godine trebalo bi da se realizuju projekti u vezi sa hidroelektranama Andrijevo i Zlatica na reci Morači.

Direktor programa za vode Svetskog fonda za zaštitu prirode – Mediteranski program Frančeska Antoneli nedavno je u Podgorici novinarima saopštila da “direktiva o staništu EU i okvirna direktiva o vodama zahtevaju od država članica da spreče pogoršanje prirodnih staništa i slatkovodnih eko-sistema, kao i uznemiravanje vrsta u područjima od značaja za biodiverzitet”.

Zbog toga, kako je kazala Frančeska Antoneli, izgradnja brana koje utiču na važna prirodna staništa nije u skladu sa zakonodavstvom EU, o čemu bi Crna Gora, koja je u procesu pristupanja Uniji, morala voditi računa.

“Brane su rizična investicija, zato što su finansijski, socijalni i troškovi životne sredine takvih infrastrukturnih projekata često potcenjeni, dok su koristi generalno preuveličane”, upozorila je Frančeska Antoneli.

Pošto je potrošnja u Crnoj Gori 5,6 puta veća nego u bilo kojoj državi EU, smatra ona, u strategiji je već procenjeno da se 14 odsto energije može sačuvati smanjenjem potrošnje, bez dodatnih troškova. Koordinator projekta “Delimo vode – Skadarsko jezero” Vera Cvejić smatra da bi promene u toku Morače mogle izazvati promene u vodnom režimu jezera i štetno delovati na zaštićeni eko-sistem vlažnih staništa, što bi se negativno odrazilo na mrešćenje ekonomski važnih ribljih vrsta i gnežđenje ptica.

Ona je podsetila da je Skadarsko jezero zaštićeno internacionalnom Ramsarskom konvencijom, a deo jezera koji pripada Crnoj Gori proglašen je nacionalnim parkom.

Direktor NVO “Grin houm” Darko Pajović ponovio je da su ekološke nevladine organizacije svesne postojanja energetske deficita i da će on rasti, navodeći da one nisu protiv gradnje svih energetske objekata.

“Smatramo da treba precizno utvrditi energetske deficit i tražiti najbolji način za njegovo nadoknađivanje, koji će najmanje uticati na životnu sredinu”, kazao je Pajović. “Nacrt strategije energetske efikasnosti je spisak želja investitora, a njegovo usvajanje u ovakvom obliku neprihvatljivo je za NVO sektor”, dodao je on.

Koordinator za energetiku Pokreta za promene Milutin Ostojić ceni da izgradnja

hidroelektrana na Morači, Andrijevo i Zlatica, nije dobro rešenje.

“Pokret za promene se zalaže za iskorišćavanje hidropotencijala reke Pive, jer ima mnogo tehničkih i ekonomskih razloga da se tu grade elektrane, a ne na Morači”, rekao je Ostojić.

“Iz elektrana na Morači, Andrijevo i Zlatica, dobilo bi se 470 gigavat-sati struje godišnje, a u njihovu izgradnju treba uložiti 270 miliona evra. Sa druge strane, izgradnjom HE Kruševo na Pivi dobija se 330 gigavat-sati struje godišnje uz ulaganje 116 miliona evra”, istakao je Ostojić.

Uzvodno je, pojašnjava on, Komarnica, gde je moguće napraviti elektranu za 134 miliona evra koja godišnje može da proizvodi 230 gigavat-sati struje.

“Prema tome, gradnjom hidroenergetskog sistema na Pivi dobilo bi se novih 560 gigavat-sati za 250 miliona evra, dok je u strategiji predložena izgradnja skupljih elektrana manje proizvodnje”, smatra Ostojić. “Pored toga, izgradnjom sistema na Pivi, za razliku od onog na Morači, ne potapaju se putevi, zemljište i nema iseljavanja stanovništva”